

Analyse Megastallen en Megabedrijven 2005, 2010 en 2013

Edo Gies, m.m.v. Han Naeff en Jaap van Os

Alterra Wageningen UR

12 februari 2015

Inleiding

Milieudefensie wil inzicht in de ontwikkelingen van het aantal megastallen per provincie in de periode 2005 tot en met nu. Alterra heeft in 2007 het rapport Megastallen in Beeld gepubliceerd (Gies, et al., 2007). Daarin zijn toen grenzen gekozen wat we onder 'mega' verstaan. De keuze was arbitrair, al is het wel duidelijk dat het gaat om stallen die een heel stuk groter zijn dan gangbaar en dat bij deze aantallen dieren de agrarische bouwblokken van 1 tot 1,5 ha maximaal benut worden.

Voor varkens betreft het > 7.500 vleesvarkens en > 1.200 zeugen. Voor kippen is de grens >120.000 leghennen en >220.000 vleeskuikens en voor runderen; >250 melkkoeien en >2.500 vleeskalveren. Nu hebben we voor deze analyse ook de diercategorie melkgeiten er aan toegevoegd. Het gaat dan om 1.500 geiten.

Bij megastallen gaan we uit van grote aantallen dieren op 1 locatie, al of niet van 1 ondernemer. Bij megabedrijven gaat het om het aantal dieren van 1 bedrijf. Deze kunnen dan de dieren over meerdere locaties gehuisvest hebben, die allemaal beperkt van omvang zijn, dat er geen sprake is van megastallen.

In deze analyse hebben we de megabedrijven en megastallen in de veehouderij in beeld gebracht. Voor de analyse van megastallen maken we gebruik van de I&R gegevens van RVO en KIP-gegevens van Productschap voor Pluimvee en Eieren. Deze databronnen registreren dieren op stalniveau. Voor 2005 ontbreken de KIP gegevens. Megastallen kunnen we voor dit jaar niet in beeld brengen. Voor de analyse van megabedrijven maken we gebruik van de CBS-Landbouwtelling. Voor de diercategorieën vleesvarkens, vleesvarkens en vleeskuikens bepalen we de omvang op basis van de hokcapaciteit i.p.v. de dieraantallen. Daarmee nemen we stallen die op 1 april van het betreffende peiljaar leeg of gedeeltelijk leeg stonden wel mee in de telling. Met behulp van deze databronnen zijn de megabedrijven en -stallen geselecteerd voor de peiljaren 2005, 2010 en 2013. Recentere data is momenteel niet voorhanden.

Resultaat

Megabedrijven

In onderstaande tabellen staat per jaar naar provincie en naar diercategorie het aantal megabedrijven weergegeven.

Megabedrijven peiljaar 2005									
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)
Groningen	14					1	1	15	16
Friesland	34	2		2		4	1	39	43
Drenthe	7		2	1	2	1	1	11	14
Overijssel	5			7	1	1	3	15	17
Gelderland	7	2	2	14	5	1	5	30	36
Utrecht	4	1		1				6	6
Noord-Holland	9						1	10	10
Zuid-Holland	4			1				5	5
Zeeland								0	0
Noord-Brabant	11	2	14	44	7	5	11	82	94
Limburg	3		4	20	20	1	3	30	51
Flevoland	5	2		1	1			8	9
Nederland	103	9	22	91	36	14	26	251	301

Megabedrijven peiljaar 2010									
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)
Groningen	21			1		1	1	23	24
Friesland	59	2		3	3	4	3	67	74
Drenthe	14		2	5	1	2		21	24
Overijssel	11	3	2	14	4	2	10	40	46
Gelderland	18	7	6	22	11	3	5	58	72
Utrecht	10	1	1	1	1			13	14
Noord-Holland	10						3	13	13
Zuid-Holland	9			1				10	10
Zeeland	2				2			2	4
Noord-Brabant	15	4	35	81	14	10	17	152	176
Limburg	9		9	29	28	1	5	52	81
Flevoland	16	2		1	1			19	20
Nederland	194	19	55	158	65	23	44	470	558

Megabedrijven peiljaar 2013									
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)
Groningen	36	1	2	1	1	2		40	43
Friesland	91	2	1	4		6	1	99	105
Drenthe	19	1	1	6	1	3	3	30	34
Overijssel	24	2	7	21	4	2	12	66	72
Gelderland	30	11	7	29	13	4	12	89	106
Utrecht	9	1	1	3	3			14	17
Noord-Holland	14						1	15	15
Zuid-Holland	16		1	1				18	18
Zeeland	5				1			5	6
Noord-Brabant	38	4	50	112	14	15	26	230	259
Limburg	10	1		30	29	2	7	48	79
Flevoland	25	2	15	2	4		1	45	49
Nederland	317	25	85	209	70	34	63	699	803

Megastallen

In onderstaande tabellen staat per jaar naar provincie en naar diercategorie het aantal megastallen weergegeven.

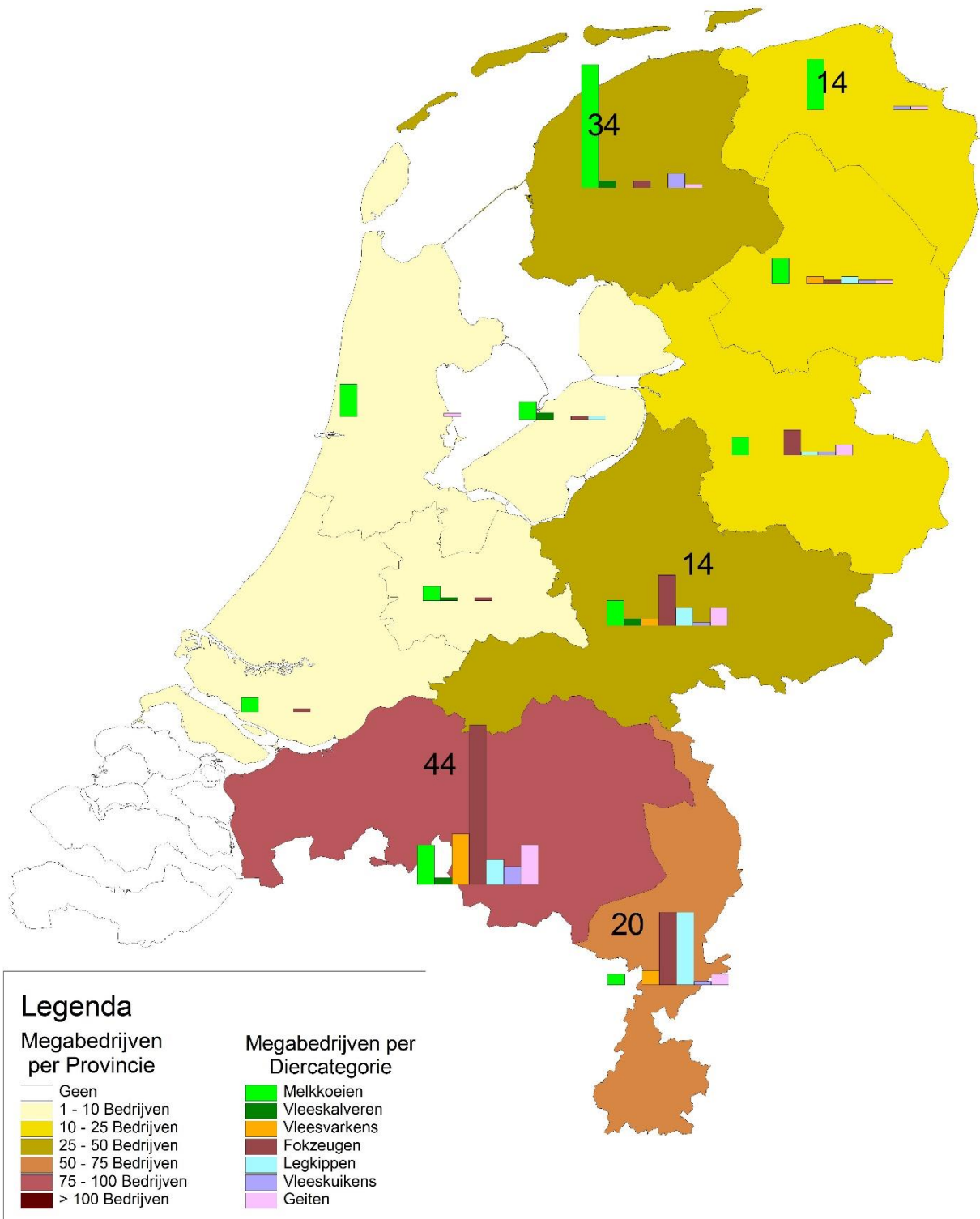
Voor 2005 ontbreekt goede data over het aantal kippen per bedrijfslocatie. Deze zijn dan ook niet opgenomen in de tabel. Voor 2010 en 2013 zijn deze gegevens wel opgenomen. Om 2005 met andere jaren te kunnen vergelijken hebben we het totaal zonder en met kippen weergegeven.

De resultaten laten schommelingen in aantal stallen per jaar zien. Niet in iedere diercategorie of iedere provincie neemt het aantal megastallen toe. Dit kan de feitelijke situatie zijn. Het kan ook door de wijze van registreren komen. Stallen kunnen bijvoorbeeld niet geheel gevuld zijn, delen van het jaar leeg staan etc. Voor de diercategorieën (vleeskalveren, vleesvarkens en vleeskuikens), waarin meerdere dierrondes per jaar plaats vinden in dezelfde stal, zien we dit fenomeen.

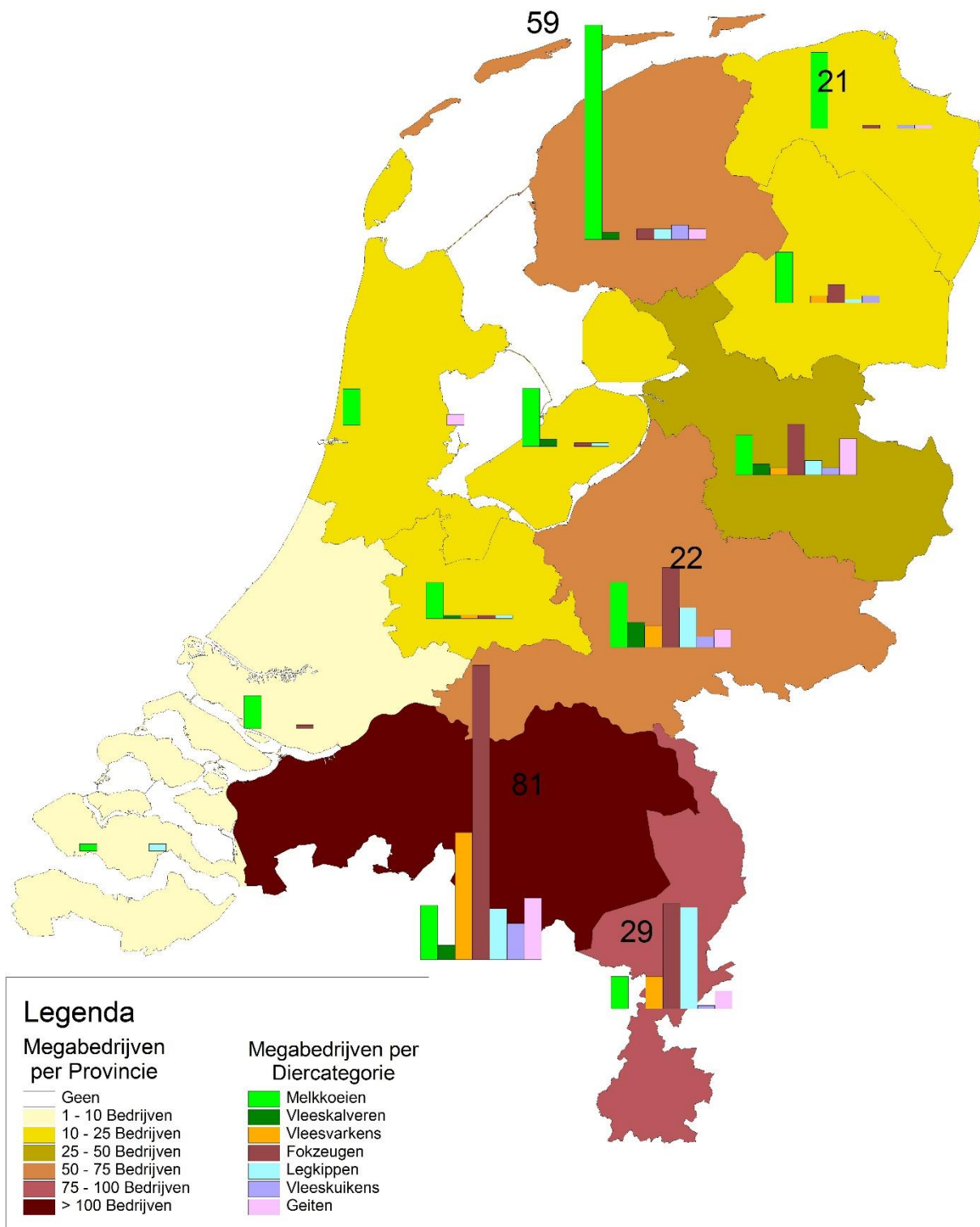
Megastallen		peiljaar 2005								
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)	
Groningen	14	1	1				1	17		
Friesland	40				1		4	45		
Drenthe	8				1		1	10		
Overijssel	6	1	1		4		2	14		
Gelderland	8				3		14	25		
Utrecht	4		1				2	7		
Noord-Holland	4							4		
Zuid-Holland	3		1		1		2	7		
Zeeland	1		1					2		
Noord-Brabant	13		3		34		21	71		
Limburg	3		4		15		3	25		
Flevoland	3	2					1	6		
Nederland	107	4	12	61			51	235		
Megastallen		peiljaar 2010								
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)	
Groningen	21	1	1		1	2	1	24	27	
Friesland	61	1		1	3	3	3	66	72	
Drenthe	13		2	3	2	2	1	19	23	
Overijssel	10	2	1	7	4	2	10	30	36	
Gelderland	18	6	4	7	5	2	6	41	48	
Utrecht	10				2		1	11	13	
Noord-Holland	10						2	12	12	
Zuid-Holland	10							10	10	
Zeeland	2		1					3	3	
Noord-Brabant	15	4	27	47	7	9	17	110	126	
Limburg	10		6	16	24	1	5	37	62	
Flevoland	17	1	2	2	2			22	24	
Nederland	197	15	44	83	50	21	46	385	456	
Megastallen		peiljaar 2013								
	Aantal: => 250 melkkoeien	Aantal: => 2.500 vleeskalv.	Aantal: => 7.500 vleesvark.	Aantal: => 1.200 fokzeugen	Aantal: => 120.000 legkippen	Aantal: => 220.000 vleeskuikens	Aantal: => 1.500 geiten	Totaal (excl kippen)	Totaal (incl kippen)	
Groningen	42	1	3		1	2		46	49	
Friesland	89			1	1	2	1	91	94	
Drenthe	16	1	2	5			3	27	27	
Overijssel	25	2	2	12	4	1	11	52	57	
Gelderland	30	4	1	10	10		11	56	66	
Utrecht	10			1	2		1	12	14	
Noord-Holland	13						1	14	14	
Zuid-Holland	18		1	1				20	20	
Zeeland	5		3		1			8	9	
Noord-Brabant	38	3	16	68	5	5	27	152	162	
Limburg	10		4	25	26	1	8	47	74	
Flevoland	25	1		2	3		1	29	32	
Nederland	321	12	32	125	53	11	64	554	618	

In onderstaande figuren zien we de verdeling van de megabedrijven naar provincie weergegeven voor de 3 verschillende peiljaren.

Megabedrijven in 2005

Megabedrijven in 2010

Megabedrijven in 2013

